Излази квартално
Година XIX • Број 47
Лето 2026.

БУДИЛНИК

Лист Геронтолошког центра “Нови Сад”
Бесплатан примерак

ГЦ „Нови Сад“ учесник „Сениор феста“ у Котору

Марија Шимоњи освојила I место на поетском такмичењу

Посета Установе Трубарјев дом упокојенцев из Словеније

САДРЖАЈ

РЕЧ УРЕДНИКА 3
АКТУЕЛНОСТИ
Прослављен стоти рођендан Марије Покшиве 4
Психолошке радионице за млађе кориснике 4
Избор најлепше терасе Дома „Ново насеље“ 5
Групне вежбе физиотерапије у домовима 6
Активности Дома „Лиман“ на Штранду 6
Улепшавање атријума Дома „Ново насеље“ 7
Радна акција Дома „Лиман“ 7
Спортске активности Дома „Футог“ 8
Обележавање значајних датума клубова 8
НАГАРАДЕ НА КОЈЕ СМО ПОНОСНИ
Песници ГЦ „Нови Сад“ освојили значајне награде на поетском конкурсу ГЦ „Београд“ ... 9
МЕЂУДОМСКА САРАДЊА
Геронтолошки центар „Нови Сад“ учесник „Сениор феста“ у Котору 10
Стручна посета запослених из Установе « Трубарјев дом упокојенцев» из Словеније 10
УСЛУГЕ
Служба правно-административних послова 11
ИНТЕРВЈУ
АЊА БЕРАНОВИЋ: Оставила сам свима у наследство да треба
бити добар сарадник и да је руководилац само део тима 13
САВЕТ ЛЕКАРА
др Бранка Вајагић - Депресије код старих лица 16
ЛИКОВНА АЗБУКА
Персида Малуцков - Египатска уметност (четврти део) 17
ВОЈВОДИНА У ОКУ ПЕНЗИОНЕРА
Светислав Шорања- Природна богатства и лепоте Војводине (општина Ковачица) 19
ПЕСНИЧКИ КУТАК 20
IN MEMORIAM
Драган Сурдучки 22
КОРИСНИЧКИ КУТАК 23

„БУДИЛНИК“, интерно гласило Геронтолошког центра „Нови Сад“

Издавач: Геронтолошки центар „Нови Сад“, Фрушкогорска 32, 21000 Нови Сад

Телефони: +381 21 450 266; +381 21 6 350 542; Факс: +381 21 6 350 782;

web site: www.gerontns.co.rs **e-mail:** gerontns@neobee.net

За издавача: Ненад Башић, в.д. директора Геронтолошког центра „Нови Сад“

Уредник: Ружица Вукић Рајић, организатор промотивних активности

Сарадници у овом броју: Наташа Љубенковић, помоћник директора за правне послове
Сања Пуцар, руководилац Службе правно-администаративних послова

Интернет презентација: Немања Ђурић

Графичка припрема: „НВ принт“ Ветерник

Штампа: „НВ принт“ Ветерник

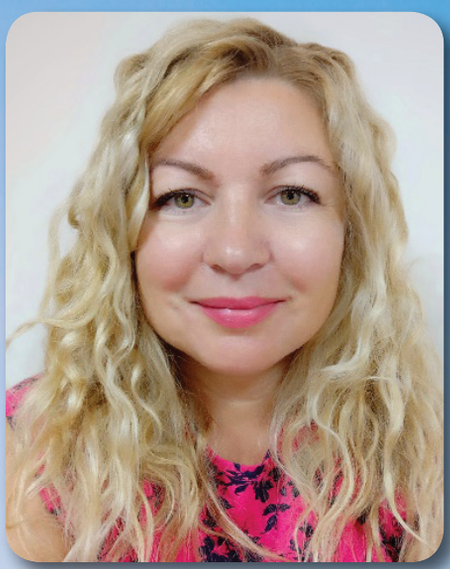
Тираж: 500 примерака

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

613.98 (497.113 Нови Сад)

БУДИЛНИК : Интерно гласило Геронтолошког центра „Нови Сад“ / уредник Ружица Вукић Рајић – год. 19. бр. 47. (2026.) – Геронтолошки центар „Нови Сад“, 2026. – илустр. 30 cm

Квартално
ISSN 2217-5490
COBISS.SR – ID 263658247

Поштовани читаоци,

Недавно сам изгубила пријатеља из детињства. Трагична судбина нагнала га је да окриље пронађе на неком бољем месту, међу звездама. И сам је био нежан и крхак попут трепераве звезде, па је свој сјај и уперио ка њој тражећи у њеном загрљају спас.

Пишем о Горану у нади да ће овај текст, бар мало, успети да помогне онима, који излаз не виде. Ментално здравље, поготово старијих особа, обухвата емоцијално, психолошко и социјално благостање у трећем добу. Главни изазови, који могу да поремете ментално здравље, поред старења, су и усамљеност, здравствени проблеми, али и промене у животу попут губитка драгих људи, пресељење, кривица (често неоснована) и губитак свакодневне сврхе и радне улоге. Редовна активност, друштвени контакти и нови хобији су једни од начина очувања психичког благостања. Између осталог, из тог разлога, организују се и разне активности у радним терапијама домова и у клубовима за стара и одрасла лица. Путем активности стичу се познанства, пријатељства, нове вештине и осећај сврсисходности и припадања заједници. Зато је битно бити део културних, спортских, или друштвених активности. Лични афинитети нека вам буду одредница којој ћете се групи прикључити. Такође, лаке вежбе у оквиру физиотерапије домова, као и шетња чувају тело и мозак. У крајњем случају, уколико ништа не помаже, ту су наши психолози и психијатар да помогну. Често је много делотворна и топла реч и подршка пријатеља. Не устручавајте се да тражите помоћ, да будете упорни у проналажењу излаза и надасве будите стрпљиви у ишчекивању олакшања. Не треба журити крајњем одредишту, не треба никако одустајати од себе, па били и дани сиви и психолог недовољно близак сензибилитету, који носиш у себи и терапија, испрва, неодговарајућа и средина нова и непозната. Не треба журити, јер не каже се залуд да су два најјача ратника време и стрпљење, а ја бих додала и вера.

Будите стрпљиви у чекању сунца, јер ће оно обасјати сваког ко му стреми!

Ваш уредник,
Ружица Вукић Рајић

Прослављен стоти рођендан Марије Покшиве

Шеснаестог јула навршио се век од рођења баке Марије Покшиве, кориснице Дома „Ново насеље“. У многим културама, па и у нашој доживљавање стоте године сматра се великим успехом и реткошћу. Уз рођенданску торту, честитке и дружење у топлој атмосфери у Дому « Ново насеље» организована је прослава јубилеја бака Марије. Она је свој значајан датум обележила са својим најдражима, ћерком, унуком и праунуком и са својим пријатељима, пензионерима из дома , као и са руководиоцем и запосленим радницима установе. Светислав Шорања прочитао је честитку слављеници у име свих корисника дома, руководилац Тамара Кадовић јој је уручила букет цвећа испред установе, а Драган Вучковић је нотама своје гитаре дао посебан шарм прослави.

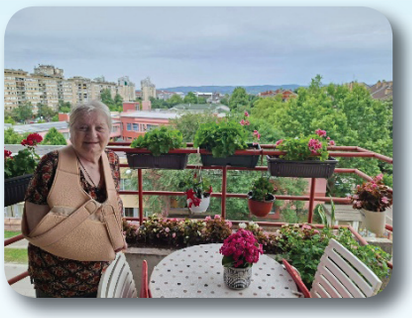
Рецепт за дуговечност открила је њена ћерка, а то је превазилажење стресних ситуација без великог нервирања. Бака Маријина смиреност и лакоћа прихватања и сваладавања животних недећа учинили су њен дух снажним и позитивним, што је уједно и улазница у дуг и леп живот.

Психолошке радионице за млађе кориснике

У мају месецу, у Дому « Ново насеље» почеле су да се организују психолошке радионице и за млађе кориснике, који су због стања инвалидности дошли у дом. Радионице се одржавају сваког уторка и води их психолог Маја Бабић, уз велику помоћ физиотерапеута и неговатељица, које припреме корисника и доведу га. Радионице су осмишљене да повежу међусобно кориснике и да им на тај начин олакшају и улепшају боравак у дому кроз међусобну повезаност, подршку и пријатељство. На окупљањима је заступљена пројективна техника, врста психолошких тестова личности, у којој учесници дају мишљење о актерима претходно испричане приче где сваки од ликова представља једну моралну вредност. Корисницима се овакав начин вођења радионице веома допао због своје интригантности, па је побудио у њима потребу за отварањем путем жустрог разговора.

Избор најлепше терасе Дома „Ново насеље“

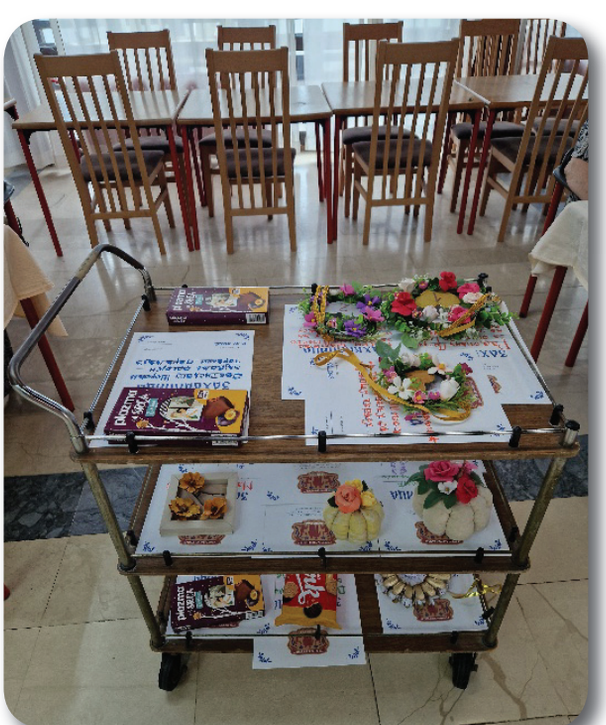

Традиционално, сваке године корисници Дома «Ново насеље» са пуно љубави негују цвеће на својим терасама припремајући се за такмичење у избору најлепше терасе, које се организује у оквиру радне терапије дома. Ове године пријавило се, чак, 50 пензионера за такмичење, па је трочлани жири имао тежак задатак да изабере најлепшу. Пре доделе награда , у трпезарији је присутне поздравила Тамара Кадовић, руководилац дома. Након тога проглашени су победници, који су поред Признања установе добили и поклоне рађене у радној терапији дома. Прво место освојио је Радован Петровић, друго Мира Џамбас и треће Борка Богосављевић. Специјалне награде(за најраскошнију терасу, за најшаренију, за најлепше чуваркуће, за најбујније орхидеје, за најбољи чери парадајз...) добили су Деса Марић, Јован и Душанка Милутиновић, Марија Бугарски, Аница Прикел, Милана Дејановић, Светислав Шорања, Дражен Веанковић, Маја Јовановић, Ивка Петровић, Надежда Миловановић, Милица Арсић, Мара Јовановић и цимерке Софија Мичић и Ана Комненовић. Геронтолошки центар „Нови Сад“ честита свим учесницима на уложеном труду, раду и посвећености у улепшавању животног простора!

Групне вежбе физиотерапије у домовима

У циљу очувања и побољшања покретљивости корисника у свим домовима за кориснике Геронтолошког центра «Нови Сад» пружају се услуге физикалне терапије и рехабилитације. Стручни терапеутски третман спроводи 8 физиотерапеута, а на основу консултације и налога физијатра. Они им помажу да повећају покретљивост, ублаже бол и опораве се од повреда спроводећи терапују, коју је преписао лекар физијатар. Сале за физикалну терапију у свим домовима опремљене су различитим помагалима: струњачама, шведским леставама, разбојима, степеницама за корекцију хода, палицама, теговима, и савременим апаратима (ултразвук, магнет, ласер, сви видови електро терапије,лампе за инфра-руж, ерго бицикл...).

Поред свакодневних, редовних вежби, физиотерапеути Геронтолошког центра « Нови Сад» одржавају и групне вежбе, у Дому „Лиман“ и у Дому „Ново насеље“. Групне вежбе, које су усмерене на рехабилитацију и јачање мишића воде физиотерапеути Сања Мишић и Никола Петрашковић.

Сво медицинско особље има важеће лиценце за рад и континуирано се усавршава током читаве године. Стручан и посвећен рад физиотерапеута значајно доприноси квалитету живота наших корисника.

Активности Дома „Лиман“ на Штранду

Познато је да провођење времена у зеленилу снижава ниво хормона стреса и ублажава анксиозност, а близина воде доноси мир и опуштање. Наведени разлози били су довољан покретач да активности радне терапије Дома „Лиман“, током летњих месеци, изместимо из домских просторија у пријатни амбијент Градске плаже „Штранд“. Пензионери из дома, уколико им дозволе временске прилике, свако-дневно се окупљају, у јутарњим часовима и у миру и лепоти природе „Штранда“ одржавају спортску секцију, вежбају бацање пикада, алки и плочица, а такмиче се и у друштвеним играма. Знају често да време проведу и у причању шаљивих афоризама, али и у читању добре књиге, што је од непроцењиве вредности, првенствено за њихово ментално здравље.

Улепшавање атријума Дома „Ново насеље“

Током маја месеца, на предлог Савета корисника дома улепшан је простор атријума у Дому « Ново насеље”. У сређивању амбијента учествовали су ученици средње школе „Милан Петровић“ заједно са професором Зораном Петрићем. Они су ишмирглали и офарбали фонтану у атријуму. Савет корисника Дома « Ново насеље», по завршетку радова, уручио је Захвалницу професору Зорану Петрићу из ШОСО « Милан Петровић» за његов велики допринис у рестаурирању фонтане дома и у улепшавању простора атријума у ком пензионери из дома свакодневно бораве. Његово несебично залагање и труд и рад ђака поменуте школе допринели су да простор атријума остане и даље пријатно место за свакодневни боравак и дружење корисника. Такође, велики доприносу у раду дале су и вредне чланице Клуба « Ново насеље», које су заједно са спремачицом окопале баштицу, почупале траву и посадиле цвеће. Оне су наставиле и да редовно одржавају баштенски простор атријума. Након здружене акције пензионера из клуба и ученика ШОСО „Милан Петровић“ корисници дома сада имају могућности да свакодневно уживају у прелепом амбијенту.

Радна акција Дома „Лиман“

Пензионери из Дома « Лиман» удружили су се, у оквиру радне терапије, и улепшали су своје окружење испред дома. Заједно са радним инструктором и главном сестром чистили су, грабуљали и скупљали смеће и лишће испред, иза дома и у дворишту дома. Ова заједничка акција вредних пријатеља из дома не само да је улепшала простор око дома у ком живе, већ је и донела срећу и понос корисницима због успешно остваренog циља. Уједно, родила се и повезаност са људима, који су делили исти напор. Заједнички рад брише разлике, а када се види коначан резултат рађа се и потврда да труд мења живот набоље.

Спортске активности Дома „Футог“

Радна терапија Дома „Футог“ искористила је лепо време да све спортске активности измести из дома у дворишно зеленило. Велике крошње пружају корисницима хлад и потребан мир како би могли да се што боље сконцентришу на игру. Велики број корисника одазива се такмичењима, а други их бодри навијајући. Спортски дан дома садржи натецање у пикаду, бацању алки и плочица што кориснике радује, а уједно их и припрема за будућа међудомска такмичења.

Обележавање значајних датума клубова

Клубови за стара и одрасла лица током претходних неколико месеци организовали су значајнија обележавања годишњице постојања и успешног рада.

У априлу месецу, Клуб „Никола Тесла” прославио је свој Дан културно- забавним програмом у ком је учествовала драмска и литерарна секција клубова. Потом су наставили дружење у пријатној атмосфери и са пријатељима из других клубова.

Такође, свечано је обележен и Дан Клуба « Ново насеље” у јулу месецу. Присутне је поздравио Стеван Булић испред РЈ Клубови за стара и одрасла лица и председница клуба Душица Кнежевић. Након обраћања додељена су Признања установе заслужним појединцима. Миле Брзак добио је Признање за допринос у развоју фолклорне и хорске секције клубова, а Мира Пеулић добила је Признање за изузетан допринос из области спорта клуба. Прославу је, потом, увеличао наступ фолклорне и хорске секције, а присутни су могли да погледају и изложбу најновијих радова из креативне радионице клуба.

Клуб « Слана бара» обележио је своју клупску славу Ивањдан, који празнује рођење Светог Јована Крститеља. Поред пријатеља из других клубова присутни су били и помоћник градоначелника Града Новог Сада Дејан Шијак и представници Месне заједнице « Слана бара». Испред Радне јединице « Клубови за стара и одрасла лица» поздравила их је руководилац Бранкица Кресић. Свештеник је освештао и исекао славски колач, након чега је уследило пријатно дружење уз музику.

Песници ГЦ „Нови Сад“ освојили значајне награде на поетском конкурсу ГЦ „Београд“

Геронтолошки центар « Београд» организовао је конкурс за поетску награду « Златни стих» у оквиру 24. Фестивала стваралаштва старијих « Златно доба 2026». Право учешћа имала су сва старија лица, која живе на територији Републике Србије, која нису чланови Удружења књижевника Србије. Учешће су, врло радо, узели и корисници домова и чланови клубова за стара и одрасла лица при нашој установи. Са поносом саопштавамо да је прво место освојила Марија Шимоњи, чланица клубова. Скулптура « Златни стих», рад академског вајара, свечано јој је уручена у Скупштини Града Београда. Такође, организовано је и дружење песника у клубу на Врачару, где су додељена Специјална признања одабраним учесницима конкурса, по одлуци стручног жирија. Специјална признања «Златни стих» добиле су Верица Шијачки из Дома «Ново насеље» и чланице литерарне секције клубова Вера Пајић, Љиљана Булић и Радојка Мирешевић. Накнадно су уручене на поетској секцији Дома „Лиман“ и Специјалне награде Милици Дрољак, Веселинки Игић, Софији Већкалов и Душици Кнежевић. Геронтолошки центар “ Нови Сад” честита награђеним песникињама и захваљује се Геронтолошком центру“ Београд” на одличној организацији и могућности да наши песници буду део овако великог и значајног фестивала.

*ПОБЕДНИЧКА ПЕСМА

Ко сам ја

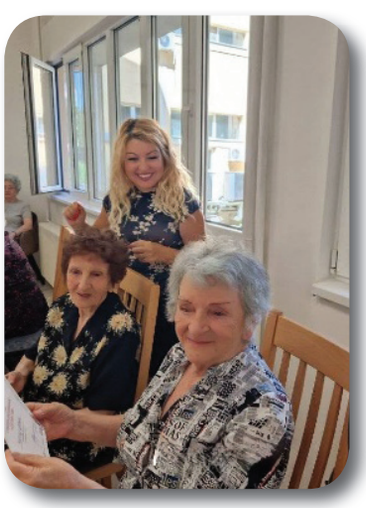
Ја сам тако неважна, мала.
Покретна трака живота ме вуче,
као мрву хлеба са астала
осушену, јер ту је од јуче.

Ја сам тако неважна, мала,
пролазник кроз време што јури,
кап росе на цвет што је пала,
па сија у зори којој се жури.

Ја сам тако неважна, мала,
на путу сам прашина што се диже
да би на длан мој полако пала,
па од ње стихове да нижем.

Ја сам оно светло од кристала
иза облака што јутро пробуди,
за зрно љубави све бих дала.
Ја сам неважна, ти љубав буди.

Геронтолошки центар „Нови Сад“ учесник „Сениор феста“ у Котору

Међудомска сарадња геронтолошких центара представља повезивање и размену искустава између различитих установа за смештај старијих лица ради унапређења квалитета социјалне и здравствене заштите. Циљеви и облици сарадње су размена искуства путем преношења добре праксе у неговању, исхрани и радно-окупационој терапији корисника, затим стручно усавршавање и културне и спортске манифестације у којима се организују сусрети, наступи, такмичења и дружења корисника из различитих домова. Једна од таквих културно-спортских манифестација била је и „Сениор фест“ у Котору, које је организовао Дом старих « Грабовац» из Рисна, уз подршку Општине Котор, у периоду од 9- 10. маја. Геронтолошки центар „Нови Сад“ је позван да учествује, што су запослени и корисници установе врло радо прихватили. У прелепом старом граду Котору дружили су се и такмичили пензионери из Црне Горе, Босне и Херцеговине и Србије. Промовишући бригу о старима организована су два дана наступа, музике и такмичења. Корисници наших домова такмичили су се у одбојци из столица, друштвеним играма и учествовали су на плесној радионици салсе. Такође, имали су прилику да представе квалитетне ручне радове рађене у радној терапији Дома « Ново насеље». На затварању фестивала уживали су у концерту Ханке Палдум.

Геронтолошки центар „Нови Сад“ захваљује се домаћинима на одличној организацији и прилици да учествује у промоцији интеграције особа треће животне доби у заједницу!

Стручна посета запослених из Установе “Трубарјев дом упокојенцев”, из Словеније

Геронтолошки центар « Нови Сад» имао је част да угости колеге из Републике Словеније, из Установе « Трубарјев дом упокојенцев». Запослени из поменутог дома дошли су у стручну посету, у пратњи директора. Испред наше установе поздравила их је помоћница директора Наташа Љубинковић, а руководилац Дома « Лиман» Весна Премић упознала их је са објектима и услугама наше установе путем видео презентације. Потом су гости кренули у обилазак дома, апартмана у дому, просторије радне терапије, физиотерапије, амбуланте и фризера. У трпезарији их је дочекала корисница дома Милица Дрољак и одсвирала им своју композицију на клавиру певајући, при том, стихове песме коју је сама написала. Гости из Словеније, потом су напустили дом пуни позитивних утисака позвавши нашу установу у госте.

Овакав вид стручних посета значајан је за подизање стандарда социјалне заштите и унапређење квалитета услуга путем размене добре праксе и едукације запосленог кадра.

Служба правно-административних послова

Геронтолошки центар „Нови Сад“ организационо је подељен у 8. радних јединица и 8. служби. У претходним бројевима представили смо радне јединице отворених облика социјалне заштите и све домске услуге (исхране, неге, хигијене, здравствене заштите, радне терапије) , које пружа Геронтолошки центар „Нови Сад“. Приказане су, такође и поједине службе, које функционишу у оквиру установе, а то су: Служба комерцијале, Служба вешераја, Служба здравствене заштите, Служба заједничких и стручних послова, Служба безбедности и здравља на раду и противпожарне заштите и Служба одржавања. У наредним бројевима имаћете прилику да се детаљније упознате Службом правно-административних послова и економско-финансијском службом.

У Служби правно-административних послова, обављају се сви правни, општи и административни послови, који су неопходни за законитост рада, спровођење прописа из области рада и радноправне заштите, вођење свих прописаних евиденција, као и послови за функционисање информационог система и електронске базе података у Установи. Рад на овим пословима спроводе 6 запослених радника на следећим местима: руководилац службе (1), самостални правни саветник (1), референт за правне, кадровске и административне послове (2), програмер-инжењер (1), техничар одржавања информационих система и технологија (1).

Секретар-правник Сања Пуцар руководи радом службе. Она организује и координира опште и правне послове, надзире рад запослених, прати законе и указује на обавезе, који проистичу из њих. Поред тога, руководилац и израђује опште и појединачне акте и прати њихову примену, стручно обрађује све предмете који се достављају на мишљење, обавља послове око уписа у судски регистар, израђује уговоре, доставља извештаје и податке за директора и органе установе, припрема тужбе, улаже жалбе у споровима пред свим судовима, пружа подршку пружаоцима услуга у остваривању њихових права. Такође, обавља правно-техничке послове око избора за органе установе, обавља послове правног саветовања, учешће у процени, планирању и реализацији услуга и мера социјалне и старатељске заштите, у сарадњи са запосленим на стручним пословима у социјалној заштити. Присуствује седницама Управног, Надзорног одбора, Колегијума и по потреби комисијама и другим радним састанцима ради давања објашњења и тумачења, припрема и обрађује материјале које разматрају ови органи. Учествује и у извршавању одлука органа управљања и инспекцијских налога. Ово радно место захтева високо образовање из области правне науке, положен правосудни испит и лиценцу за обављање послова.

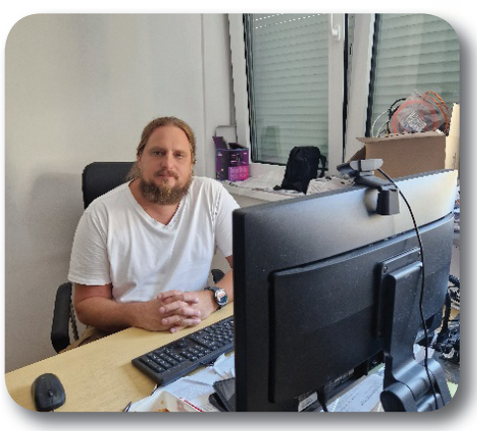
Посао самосталног правног саветника обавља Оливера Мацак. Њен је посао да врши обједињавање података и техничку обраду извештаја и анализа, припрема извештаје и податке о броју и структури кадрова и учествује у изради свих планова и извештаја у вези са кадровском структуром и бројем запослених. Стара се о усаглашености акта о систематизацији послова са нормативима кадрова и издаје одговарајуће потврде и уверења на основу евиденција које води. Учествује у припреми уговора, решења и налога у вези са свим променама у току радног односа и остваривања права из радних односа, као и у припреми документације за расписивање конкурса. Врши пријаву / одјаву запослених код надлежних органа, саставља уговоре и решења у вези са свим променама у току радног односа и остваривања права из радног односа, прати правне прописе и води евиденцију измена одговарајућих прописа. Ово радно место захтева високо образовање из области правне, или економске науке у трајању од три године.

Посао референта за правне, кадровске и административне послове обављају два извршилаца Александра Брадаш и Милан Мишчевић. Они прикупљају податке за израду одговарајућих докумената, извештаја и анализа и врше њихово обједињавање и техничку обраду. Издају одговарајуће потврде и уверења и обављају административне послове у вези са кретањем предмета. Такође, воде књигу улазних фактура, као и општи деловодник, попише аката и заводе, разводе, архивирају и задужују акта. Врше доставу документације и поште, припремају материјал за рад управног и надзорног органа, колегијума и других комисија. Израђују документа по усменом диктату, праве стенографске записе и преноси исте у писани облик. Воде прописане евиденције и ажурирају податке у одговарајућим базама, а воде и евиденцију поште у интерним доставним књигама. Евидентира и пописује архивску грађу и обавља послове припреме за слање поштанске пошиљке и води евиденцију о кретању дистрибуиране поште и извршеној коресподенцији. За овај посао потребна је средња стручна спрема, четврти степен.

Послове програмера-инжењера обавља Немања Ђурић. Он реализује корисничке захтеве, односно дизајн информационих система, односно апликација. Пружа стручну поршку у пројектовању модела података, модела процеса и корисничког интерфејса ИС. Такође, пружа стручну поршку у пројектовању логичке структуре информационих система, база података, извештаја, апликација и интернет портала, сајтова и презентација, као и алгоритама за реализацију постављених захтева. Израђује апликативне програме, програмира интернет портале, сајтове, презентације у изабраном програмском окружењу и врши интеграције са базом података. Тестира програмске целине по процесима. Имплементира и одржава базе података, креира извештаје, интерфејсе и програмске апликације у изабраном клијент – сервер систему за управљање базама података. Врши унос информација, података и докумената у информацони систем установе. Планира и израђује backup / restore и disaster recovery процедуре, повезује и врши миграцију података ка другим системима за управљање базама података. Доставља извештаје надлежним органима и организацијама у земљи и иностранству. Такође, отклања узроке поремећаја у раду информационих система и технологија, поправља рачунаре, штампаче и скенере. За ово радно место потребно је високо образовање из области електротехничког и рачунарског инжењерства.

Техничар одржавања информационих система и технологија контролише са програмерима резултате тестирања, извршава обраде, контролише рад стандардних апликација, инсталира, подешава, прати параметре рада, утврђује и отклања узроке поремећаја у раду информационих система и технологија. Предузима мере за благовремено обезбеђење резервних делова и води оперативну документацију и потребне евиденције. Такође, инсталира рачунарске системе и одржава рачунарске опреме, архивира податке, одржава и поправља рачунаре, штампаче и остале уређаје у склопу рачунарске мреже, учествује у едукацији запослених у вези са радом на рачунарима и обавља и друге послове по налогу директора. За ово радно место потребно је средње образовање.

Социјална радница, дугогодишњи руководилац Дома „Футог“, а након тога, до пензије, руководилац Дома „Ново насеље“. Вешто, стручно и са великом посвећеношћу корисницима Анђа Берановић је водила домове. За њу није постојало радно време, увек је била доступна, долазила је и са годишњег одмора да решава компликоване ситуације . Увек је давала добар пример својим запосленим радницима, те њима никад није било тешко даураде оно што од њих тражи. Знала је да и сама засуче рукаве, окопа баштицу у атријумуу дома и почупа траву. Та њена љубав према послу преливала се и на раднике, којим је руководила не са висине, већ уз помоћ људске речи показавши им да је она са њима једнака. Због тог топлог, људског односа, који је имала према сваком остала је упамћена као вољена и поштована управница.

АНЂА БЕРАНОВИЋ: Оставила сам свима у наследство да треба бити добар сарадник, да је руководилац само део тима, део колектива и да никада не сме заборавити шта му је примарна струка

Реците нам нешто више о Вашим пословним почецима

Студије социјалног рада завршила сам у Загребу. Пре ратних дешавања деведесетих радила сам у Осјеку, у Хрватској, у старачком дому где ми је почела пословна каријера. За време Републике Српске Крајине радила сам у геронтолошком центру у Белом Манастиру у изузетно компликованим и тешким ратним условима. То је трајало 4 године. По завршетку рата дошла сам у Србију, у Нови Сад где сам тражила посао у струци. 1998. године добила сам посао социјалног радника у Дому „Футог“. Дом је тад био у лошем стању са шареноликом структуром корисника, са социјално угроженим корисницима. Било је ту и много избеглица, па сам ту нашла себе и трудила сам се да им дам што већу подршку. Након седам година постајем руководилац дома у Футогу, што код мене ништа специјално није променило, јер сам ја и даље, у суштини, била и све ово време јесам првенствено социјални радник.

Како је било руководити Домом „Футог“?

Посао руководиоца био је изазов за мене. У то време било је више могућности и средстава, па је 2007. године почела изградња нове зграде у Футогу. Била сам активно укључена у градњу, јер сам јако желела да тај дом буде функционалан и модеран. Мењали смо, чак, пројекат у ходу и имали смо за то разумевање руководеће структуре Геронтолошког центра „Нови Сад“. Обезбедили смо и кревете са електромоторима, што нисмо имали до тад у нашој установи. Након изградње објекат је врло брзо попуњен, јер пружа квалитетну услугу становања. Потом, почео је проблем са дворишном зградом, прокишњавала је, упадале су гране у њу, па смо је прогласили неусловном и добили смо средства за њену реконструкцију 2011. године. Реконструкцијом направили смо одељење за дементне кориснике, које нам је било преко потребно због великог броја захтева за смештајем. Приметили смо да се појављује све већи број дементних корисника, те смо схватили да је потребан објекат за њихов смештај, за покретне дементне, који ће бити у приземној згради и имати двориште за шетњу. Објекат за дементне је за годину дана завршен и врло брзо усељен. То је био још један велики изазов за нас, јер запослени се нису, до тад, сусретали са таквом структуром корисника. Због тога смо докторица Славица Давидовић и ја обилазили разне семинаре, пратиле,

ангажовале докторице да нам појасне шта је то деменција и како са њом да се носимо. Врло брзо смо успели да се уходамо и обучимо неговатељице иако нисмо имали никакве лекове за лечење. Тада се користио само један.

На крају је кренула и реконструкција објекта старог дворца у Дому „Футог“ и данас је дом у Футогу врло пријатно место, добро уређено са предношћу, јер има велико двориште.

Уживала сам радећи у Футогу, имала сам лепу сарадњу са колегама, социјалним радницима, амболантом, заиста са свим радницима. Дом у Футогу ми је остао у срцу и његова једна домаћинска атмосфера. Мада, било је то и лакше време за рад, имали смо више радника, ишло се редовно и на стручна усавршавања.

Касније Вам је понуђено да водите Дом „Ново насеље“. Реците нам нешто више о том искуству.

Друга је структура корисника. Велик је дом са капацитетом 350. Дом на „Новом насељу“ је другачији и служи првенствено за смештај непокретних корисника.

Проблем у овом дому је што су овде поједина одељења јако велика и немају довољан број запослених с обзиром на тежину посла који раде. Свако јутро овде сам ишла у визиту и то кад сви заврше, ја сам и даље била по спратовима да проверим да ли су сви нахрањени, да ли су окупани, да ли су им посечени нокти, да ли су се нови корисници адаптирали, да ли је добра комуникација у соби између пензионера. Трудила сам се да нађем најбољи могући начин да спојим сличне људе, да могу да се слажу добро, јер тешко је доћи из своје средине у дом и да срећете нове људе. Њима треба дати подршку. Подршка није само да се нахране и окупају, већ је подршка и да их дотакнете, да разговарате са њима. Често сам и рескирала и враћала људе из стационара у апартман да буду самостални, што се после показало као добра одлука. У одлуци сам се ослањала на мишљење својих сарадника, социјалних радника и психолога. Сваки радник и главна медицинска сестра и спремачица и здравствени радници заслужују пажњу и похвалу поготово кад се зна колико им је посао захтеван и обиман. Такође, сарадња са сродницима знала је да буде захтевна, тражила се комплетна услуга за њихове родитеље, с пуним правом, али нисмо били у могућности да је остваримо. Зато је требало премостити и могућности недовољног броја запослених радника и очекивања сродника.

Како је било радити у време пандемије Корона вируса?

Био је то велик изазов за све нас. У време Короне радили смо затворени у излоацији са корисницима. И ја сам у првој групи била затворена 15 дана и није ми то тешко пало. Била је то потпуно нова ситуација , дан и ноћ са корисницима у дому и све је добро прошло.

Ви сте били и идејни творац ликовне колоније установе. Откуд идеја за њом?

2008. године организовала сам прву ликовну колонију у Дому „Футог“. До сад је одржано девет ликовних колонија на задовољство и моје и корисника и запослених радника. На колонијама су сликали уметници, академски сликари бесплатно, са добром вољом , у хуманитарне сврхе не тражећи ништа заузврат. Поред њих сликали су и наши корисници и наши запослени радници. Гледали су да сви некако улепшају живот и простор у ком наши корисници бораве. Њиховим сликама украсили смо зидове сва три дома. Ликовно колоније за мене су престављале велико задовољство. Надам се да ће и након мене наставити ту традицију.

Како изгледају Ваши пензионерски дани?

Проводим дане на свој начин, читам пуно, понекад нешто и пишем, сређујем своје велико двориште, шетам. Волим доћи у дом да видим шта се дешава, да видим колеге. Ипак су они били драгоцен део мог живота и верујем да ће се и они мене сећати као неког ко је био са њима, не изнад њих, него са њима заједно.

Одлазим у пензију задовољна са мојим радом у Геронтолошком центру „Нови Сад“. Овде сам сазрела и много тога сам научила од корисника. Научила сам да је потребна емпатија, да је потребно да се чујемо, значи не само да ја урадим мој посао и да одем, већ да их чујем, упамтим шта им треба, да будем ту за њих. Била сам доступна у свако доба дана и ван радног времена и викендом . Јако је битно имати тачну информацију на време да би могао са сродницима квалитетно да комуницираш. Од мојих колега сам имала безрезервну подршку, нисам имала никаквих сукоба свих ових година. Све време рада само сам покушавала да поправим услове у дому.

Имате ли неку поруку за крај интервјуа?

Хвала свим мојим бившим сарадницима и руководиоцима! Мој велики ослонац у раду била је Исидора Петковић, помоћница директора, која ми се могла наћи у свакој ситуацији да да савет и подршку. Хвала јој на томе!

Поред мене су прошли многи директори установе и све заиста носим у лепом сећању.

Имала сам феноменалну сарадњу и са колегама из Центра за социјални рад, а сваки проблем сам решавала у дому са сарадницима, тако да Центар нисам мешала. Имали смо много приправника социјалних радника и психолаога и убеђена сам да су многи од нас отишли, баш, добро спремни за рад. Била је то нама велика помоћ у раду, а верујем да су и они много тога научили од нас.

Мислим да ћу увек бити део Геронтолошког центра „Нови Сад“, јер ме је примио кад сам дошла у Нови Сад, па га сматрам мојом другом кућом. Много сам тога одавде добила и ја лично, као човек и надам се да сам и оставила свима у наследство да треба бити добар сарадник, да је руководилац само део тима, део колектива и да никада не сме заборавити шта му је примарна струка и верујем да ја то никад нисам заборавила и да сам све време била социјални радник.

Надам се да ће Дом „Ново насеље“ бити реконструисан, а ако ме неко буде питао за мишљење радо ћу дати шта би се могло урадити. Желим све најбоље Геронтолошком центру „Нови Сад“. Мислим да има стручни кадар, да има одлично особље, које је научило да ради и са деметним и са непокретним корисницима и са очуваним корисницима. Желим да установа опстане и да се развија. Наспрам приватних установа ми смо, још увек, класа изнад свих и треба тако и да остане.

Разговор водила:

Ружица Вукић Рајић

Аутор текста:
др Бранка Вајагић, специјалиста неурологије

Депресије код старих лица. Како препознати симптоме?

Депресија је код старих лица чест, али недовољно препознат проблем који погађа око 20% особа старијих од 65 година.

Главни узроци су лоше здравствено стање, губици блиских особа и социјална изолација.

Постоје неколико уобичајених симптома депресије, који нам дају јасне знаке да је особи потребна помоћ и да се треба реаговати на време. То су, пре свега:

тешкоћа у концентрацији и доношењу одлука, замор и недостатак енергије, осећај кривице, безвредности и беспомоћности, осећај безнађа и песимизам, немир.

Први симптоми су и рано јутарње буђење, иритабилност, инсомнија, или пак прекомерно спавање, губитак интересовања за било какве активности, преједање, или губитак апетита, осећај празнине и анксиозност.

Депресија некада може бити удружена и са другим болестима, посебно када је у питању **Алцхајмерова болест** и слична неуролошка обољења.

Важност раног препознавања симптома

Најбоља ствар која се може урадити код старих лица са депресијом, јесте да им се пружи подршка, лепа реч и стручна помоћ. Понекада људи воле да причају о својим проблемима и осећањима, али у већини случајева такав приступ може изазвати бес према онима који покушавају да им помогну, зато у приступу треба бити веома обазрив.

Здравствена заштита и помоћ стручног лица у оваквим случајевима је од круцијалне важности.

Социјализација међу старим лицима, у зависности од тежине депресивног стања, доказано је да интеракција са другим људима може бити од велике помоћи.

Мала физичка активност је дала велике резултате код особа који имају проблема са депресијом.

Међутим, уколико се ради о озбиљнијим стањима, која захтевају стручну помоћ, на располагању је психијатар, који ће разговором и преписивањем одговарајуће терапије помоћи онима који се боре са оваквом врстом проблема.

Од велике важности у овом сличају је и претходно здравствено стање, као и евентуални губитци са којима се лице у претходном периоду суочило и тек тада наши лекари специјалисти могу пружити праву помоћ, која ће дати добре резултате.

Депресија код старих лица – утицај на целу породицу

Депресија код старих лица је веома тешка, како за оне који од ње пате, тако и за чланове њихове породице.

У раду са депресивним особама је потребна велика пажња, као и разграничење између старости и основних симптома депресије.

Медикаменти који се дају, морају бити контролисани и под будним оком лекара и медицинских сестара. Стални разговори и пружање подршке су такође од велике важности и круцијални су у терапији против депресивних стања.

Депресија од старијих особа се често маскира кроз неуролошке проблеме и на то се посебно мора обратити пажња.

Аутор текста: ПЕРСИДА МАЛУЦКОВ, ликовни педагог у пензији

Египатска уметност (четврти део)

У претходним бројевима трудила сам се да дам квалитетну осврт на богату уметност старог Египта. Због своје обимности (обухвата и архитектуру, сликарство, вајарство и примењену уметност дугу преко три миленијума) ова уметност нашла се у више броја овог часописа. Значајно за египатску уметност је то што је она стриктно била подређена религији, посмртном култу и владавини фараона, који је сматран Богом на земљи. Већина уметничких дела, стога је, створена за гробнице и храмове како би обезбедили вечни живот и заштиту покојника. Уметност је стварана са идејом да буде корисна и није се говорило о лепоти уметничких дела него о њиховој ефикасности. Стил овакве уметности остао је непромењен читавих 3000 година.

Од значајнијих радова египатске уметности остало је још да вас упознам са пекторалом фараона Тутанкамона и са староегипатским рељефом из гробнице краљице Нефертари.

Фараон Тутанкамон спада у најпознатије египатске фароне. Владао је од 8- 10 година и умро је врло млад. Верује се да су други уместо њега доносили одлуке, јер је био веома млад кад је ступио на престо. Његова гробница пронађена је, тек у 20. веку и била је у потппуности очувана.

Овај предмет је **пекторал**, који је био накит, брош за груди фараона Тутанкамона нађен је у његовој гробници. Направљен је од злата и богато украшен полудрагим камењем и обојеним стаклом. Централни мотив је крилати **скарабеј** исклесан од веома ретког природног, жутог стакла из Либијске пустиње. Скарабеј симболизује сунце у успону. Композиција овог пекторала спаја симболику сунца и месеца и краљевске моћи. Скарабеј је био оличење бога Хеприја(излазећег сунца) и симболизовао је поновно рађање и вечни живот. Он има крила и реп сокола што повезује соларну регенерацију са божанском заштитом и краљевском моћи. Изнад је Хорусово око које представља месец. Барка симболизује ноћно путовање месеца преко небеског свода. Са стране ока су кобре, које носе соларне дискове на главама симболизујући краљевски ауторитет и заштиту. На самом врху пекторала налази се пун месец обргрљен златним полумесецом, а унутра су приказане три златне фигуре у сцени крунисања. У средини је сам фараон Тутанкамон, а са леве стране га штити бог месеца Тот, а са десне стране бог сунца Ра. На дну привеска је симбол египатског хијероглифа за небо. Испод неба висе цветови лотоса и папируса, који израстају из космичких вода што представља симболику плодности, стварања и јединства Горњег и Доњег Египта.

Пекторали из 18. династије често су украшени полудрагим камењем.

Ова слика приказује **рељеф из гробнице краљице Нефертари**. Приказане су сцене необичног садржаја и представљају две богиње Изиду и њену сестру Нефтис са богом Ра, који има главу овна и велики сунчев диск међу роговима. Раскошне боје и детаљи на слици типични су за 19. династију. Овај рељеф, заправо, приказује један од најдубљих теолошких концепата старог Египта, а то је синкретизам- спајање богова Ра и Озириса у једно биће. Бог Ра је бог сунца, симбол поновног рађања, а бог Озирис је бог подземног света и симболизује обнову живота кроз привидну смрт. Египатски свештеници су веровали да сунце заласком силази у подземни свет где се, у току ноћи, сједињује са Озирисом. Кроз то стапање Озирис добија животну искру за обнову природе, а Ра снагу да ујутру поново изађе на хоризонту. Хијероглифски натпис, који стоји поред божанства у преводу гласи: „Озирис почива у Ра, а Ра је онај у ком почива Озирис“. Натпис потврђује да су дан и ноћ, тј. живот и смрт две стране исте божанске стварности. Две богиње, које стоје са стране штите Озириса, помажу васкрснућу и дају сигурност души краљице Нефертари на њеном путу ка бесмртности.

Аутор текста: дипл. инж. Светислав Шорања,
председник Савета корисника Дома „Ново насеље“

Природна богатства и лепоте Војводине
Општина Ковачица

Срем, Банат и Бачка, као и Барања, због свог природног положаја, увек су били привлачни за богате људе, како Европе, тако и Турске. Једно од таквих места је и подручје општине Ковачица, која се налази у јужнобанатском округу.

Седиште општине је у месту Ковачица, која има и највећи број становника. Удаљена је од Новог Сада 79 километара, од Београда 43, а од Зрењанина 31 километар. Ковачица је основана 1802. године, а постоје подаци да је као мање насеље постојала и 1458. године. У саставу ове општине су следећа места: Падина, Дебељача, Црепаја, Идвор, Самош и Уздин.

Сама Ковачица, па и сва остала места ове општине, смештена су у плодној банатској равници. Према предању из написаних докумената на подручју ове општине били су богати пашњаци, који су годинама издавани у закуп. После 1751. године овде се насељавају Срби из Потисја и Поморишја, који ће 1767. године званично ући у састав немачко-банатског пука у Панчеву. Место је поново опустошено током аустријско-турског рата 1788. године. Банатска војна граница је званично укинута 1873. године. Према попису из те године овде је живело 60 Шваба, 15 Срба и 3159 Словака. Словаци, као већински народ, вредан и толерантан чувају и граде ова места уз пријатне договоре са осталим житељима.

У Ковачици су рођени следећи знаменити људи:

Петар Рајић, познати трговац, рођен 1780. године, који је као становник Пеште 1826. био један од првих оснивача Матице српске.

Александар Андрић, свестрани културни радник, који се бавио књижевним радом, писањем песама, историографских натписа, приповедака, уређивањем разних листова, као и превођењем са немачког на српски језик рођен је у овом крају и умро је 1876. године.

Брана Црнчевић, познати српски књижевник, такође је рођен у Ковачици 1933. године.

Ковачица је у 20. веку позната надалеко као колонија сељака сликара наиваца, као што су: **Јан Сокол, Мартин Јонаш и Зузана Халупова**. Ту је смештен музеј са сталном поставком сликара наиваца.

У Идвору је рођен **Михајло Пупин** 1854. године, светски познат научник, проналазач, физичар, академик, публициста и добротвор. У његовој родној кући данас постоји музеј, који чува успомену на њега.

У центру Ковачице стоји споменик **Светозару Милетићу**, који је студирао у Братислави и био велики пријатељ Словака.

У Ковачици постоје све потребне установе за образовање и обављање верских обреда свих становника. Поред барокног здања старе словачке евангелистичке цркве, пре неколико година, саграђена је и нова православна црква. Овде се налази и Гимназија „Михајло Пупин“, која је 2017. године обележавала 50. година постојања. Такође, сва остала места ове општине су лепо уређена. У Црепаји се одржава позната манифестација „Фијакеријада“ сваке године.

Препоручујем да посетите ова места у равном Банату!

СОФИЈА ВЕЋКАЛОВ

Поезију је почела да пише врло рано, у десетој години и песме су јој објављиване у листу „Слободна Војводина“. Наставила је да пише у девојачком добу, али се касније определила за медицину и уписала студије. Специјализирала је педијатрију, па дечију кардиологију. Била је секретар Удружења педијатара Југославије и члан комисије југословенских лекара за УНИЦЕФ...У пензионерским данима окреће се својој љубави књижевности и почиње да води поетску секцију Дома „Лиман“ и поново да пише поезију. Недавно је на поетском конкурсу, који организује Геронтолошки центар „Београд“ освојила Специјално признање за песму „У дому“.

У дому

У дому овом свили смо гнездо
одлуком својом, ил› жељом туђом.
Неки су дошли вођени звездом,
а неки, с понеком, у оку сузом.

Наши су близу, или далеко.
Мислимо на њих и они на нас,
ал› кад се нешто догађа неком
комшија први прави је спас.

И тако ми који смо овде
једни смо другима најближи род.
Док корачамо једни крај других
све нас покрива небески свод.

На терасама гајимо цвеће.
Понеко негује и зачинско биље.
То нам доноси мирис среће,
прегршт радости усред збиље.

Овде је Дунав на дохват руке,
шетамо обалом, то нам је лек.
Заборављамо све наше муке.
Враћа нам радост и осмех.

Питајмо новог за његово име,
рецимо му с осмехом: „Добар дан!“
Прошетајмо, понекад, с њиме,
јер сваки је човек Богом дан.

Не замеримо ништа ником.
Добре су намере најбоља ствар
и сетимо се увек, при том,
да лепа реч је најлепши дар.

Патријарх рече: „Будимо људи!“
Треба да се сетимо речи тих.
Једни другима будимо мелем,
зато вам понекад и поклањам стих.

ВЕСЕЛИНКА ИГИЋ

Писањем песама бави се од ране младости, али део љубавне поезије однео је ратни вихор деведесетих година. Завршила је средњу Управну школу и радила је у Комерцијалној банци и у адвокатској канцеларији свога супруга, у Шиду. Након одласка у пензију активно ради у општинској организацији инвалида рада у Шиду, где је и бирана за председника. Истовремено је била и члан Извршног одбора Савеза инвалида рада Војводине и члан Скупштине Савеза инвалида рада Србије. Одласком у пензију враћа се поезији, својој љубави из младости и пише песме из живота пензионера, песме о свом Срему и манастирима у њему. Издала је две збирке песама. Дошавши у Дом „Лиман“ одмах се прикључила поетској секцији дома. Недавно је на поетском конкурсу, који организује Геронтолошки центар „Београд“ освојила Специјално признање за песму „Живот је роман“.

Живот је роман

Једна бака свог деку грдила,
као да је све заборавила.
Бака живи у својој старости,
а не мисли на дане младости.

Што не мисли шта је осећала
кад је младог момка сусретала-
тих погледа, скривених осмеха,
силних жеља и поновних сусрета.

А за руке кад се ухватили
заједничку жељу одмах су имали,
па заувек и заједно остали
и у својој деци су уживали,
а унучиће једва дочекали.

Драге баке, а тако и деке
мислите на прошлост, на све оно што вас спаја,
на све заједничке радости-
свадбу сина и удају ћерке
и још на понеке згоде лепе.

Своју прошлост не заборавите,
а будућност шта ће нам донети
то не можемо предвидети,
ал морамо увек свесни бити и
своју старост лепшом учинити.

ДРАГАН СУРДУЧКИ

Корисник дома на Новом насељу Драган Сурдучки упокојио се 7.01.2026. године, у осамдесетој години живота, на православни Божић. У томе сигурно има неке симболике.

Рођен је у Бечеју 15.01. 1946. године, а већ са седамнаест година долази у Нови Сад и игра фудбал за Клуб „Војводина“. Фудбалски клуб „Војводина“ је у сезони 1965/1966. освојио своју прву шампионску титулу у историји државе. То је био историјски успех, јер је Војводина постала први клуб који је успео да прекине доминацију тадашње „велике четворке” (Црвена звезда, Партизан, Динамо и Хајдук) у Првој лиги Југославије.

У двадесет и трећој години Драган напушта фудбал и завршава средњу школу и факултет. Радио је, потом, у Покрајинској влади Војводине као секретар за привреду. Бавио се и привредом и био је веома цењен као привредник.

У Дом „Ново насеље“ долази 28. марта 2019. године са нарушеним здрављем. Породица је стално била уз њега, без обзира на на то што је у овом дому имао пуну пажњу и негу, која му је била потребна. У дом је дошао тихо, а тако га је и напустио, на жалост породице, пријатеља, корисника и запослених у овом дому.

ДРАГАНЕ ПОЧИВАЈ У МИРУ! НЕКА ТИ ЈЕ ВЕЧНА СЛАВА И ХВАЛА!

Са дубоким поштовањем,
председник Савета корисника Дома „Ново насеље“
дипл. инж. Светислав Шорања

ДУШАНКА ТАДИЋ
корисница Дома „Футог“

У дому сам пет месеци и волим што овде имам двориште, па могу да се шетам. Лепо се слажем са цимеркама у соби. Задовољна сам јако са запосленим радницима, сви су према мени добри. Храна ми се свиђа, иста је као код куће, а овде је и боље јер не мораш да куваш. За нас старе ово је нешто најбоље што можемо да имамо.

ОЛГА БЕЧИЋ
корисница Дома „Ново насеље“

У дому сам од октобра прошле године. Све ми је лепо овде, све је добро. Волела бих само да имам мало више пријатељица на спрату са којима бих пила кафу. Овде има свашта да се ради у радној терапији, нудили су ми да се прикључим, али ја само волим да се опустим. Волим и да певам, па долазим на пробе хора у дому. Углавном је све добро овде и запослени и услуга.

Лазар Петковић
корисник Дома „Лиман“

Дуго година сам био члан и председник Клуба „Прва војвођанска бригада“, при Геронтолошком центру „Нови Сад“. Међутим, пошто сам остао сам, без супруге, закључио сам да ми је боље да дођем у дом. Мени је све супер овде. Смештај је задовољавајући, храна је солидна, имам друштво овде, играм карте са њима. Учествујем и у спортским активностима радне терапије. За моје године све је ок. овде.

Избор најлепше терасе Дома Ново насеље

